

NVVB Nederlandse Vereniging
voor Burgerzaken

De heer dr. R.H.A. Plasterk
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Inlichtingen bij
Datum 7 november 2016
Ons kenmerk B2016-165
Uw kenmerk 2016-0000611264

Onderwerp: Adviesaanvraag over het conceptwetsvoorstel tot verlenging van de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming

Geachte heer Plasterk,

In uw brief van 29 september 2016 met kenmerk 2016-0000611264 vraagt u ons te adviseren over conceptwetsvoorstel tot verlenging van de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming. Graag maken wij gebruik van deze mogelijkheid.

Zoals in de memorie van toelichting is aangegeven, verlengt het wetsvoorstel de werking van de Experimentenwet en brengt het geen inhoudelijke wijzigingen aan. Door deze verlenging blijft het mogelijk om kiezers buiten Nederland te laten stemmen met een stembiljet dat per e-mail aan hen kan worden toegezonden. Uiteraard vinden wij het positief dat de kiezers in het buitenland weer op deze manier eenvoudiger kunnen stemmen. Wel vinden wij het bevreemdend dat hierdoor alleen de kiezers in het buitenland met een ander model stembiljet mogen stemmen. Wij zijn van mening dat een stembiljet voor een verkiezing na experimenten uiteindelijk voor alle kiezers hetzelfde moet zijn.

In de memorie van toelichting wordt ook aangegeven dat de evaluaties van de experimenten met centraal stemmen in 2014 en 2015 geen aanleiding geven hiermee nog een experiment te houden. Wij vinden dit jammer omdat er gemeenten zijn die hebben aangegeven hiermee graag nog eens te willen experimenteren. De verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal lijkt bij uitstek een verkiezing om hiermee te experimenteren. Het betreft dan immers een verkiezing met een groot aantal partijen en kandidaten en een (verwachte) hoge opkomst. De experimenten in 2014 en 2015 betrof verkiezingen met een relatief lage opkomst.

Een aantal gemeenten dat heeft deelgenomen aan het experiment centrale stemopneming is hierover erg positief. Deze gemeenten betreuren dat dit experiment niet wordt voortgezet. De argumentatie om het experiment niet voort te zetten, is in onze ogen ook wat zwak. Wij vragen ons af wat de reden is dat het centraal tellen van de stemmen niet losgekoppeld wordt van het elektronisch tellen van de stemmen?

Wij hopen dat u toch de betreffende gemeenten een mogelijkheid wilt bieden om bij de volgende verkiezing door te gaan met het experiment van centrale stemopneming.

Hoogachtend,

S.A.J. Rijsdijk
Voorzitter

cc VNG